

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 313/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lohikantojen turvaamisesta tulevaisuudessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaisa Juuson /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 313/2019 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että Suomi noudattaa kalastuslain 1 pykälän velvoittamaa kalastuspolitiikkaa ja turvaa lohikantojen tulevaisuuden jatkossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa johdonmukaista työtään, jotta Itämeren alueen lohen TACt (total allowable catches eli suurimpia sallittuja saaliita) ja Suomen kansalliset lohenkalastuksen säädökset olisivat sekä EU:n yhteisen kalastuspolitiikan periaatteiden että kalastuslain 1 §:n mukaisia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lohikiintiöiden ja kansallisen säätelyjärjestelmän tulee olla kestävänsä enimmäistuoton periaatteen mukaisia ja niiden tulee perustua parhaaseen tieteelliseen neuvon. Suomi on sitoutunut näiden periaatteiden noudattamiseen niin pääaltaan lohen kuin kaikkien muidenkin kalakantojen osalta. Tämä korostetaan niin ikään hallitusohjelmassa.

Tänä vuonna Suomi rakensi neutraalina EU-puheenjohtajana edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti Itämeren TAC- ja kiintiöasetuksen 2020 osalta kestävä ja vastuullista ratkaisua komission ehdotuksen pohjalta ja tieteellistä neuvoa noudattaen.

Pohjanlahden ja Itämeren pääaltaan lohen tieteellisen neuvon osalta voidaan todeta, että ICESin suositukseen sisältyy arvio ei-toivotuista, raportoimattomista ja väärinraportoiduista saaliista vuonna 2018. Ei-toivottu saalis koostuu hylkeen vahingoittamasta kalasta (8 900 lohta) ja alamittaisesta kalasta (3 700 lohta), josta ensin mainittu tulee vähentää TAC:sta ja viimeksi mainittu lisätä TAC:iin. Lisäksi suositukseen sisältyy arvio raportoimattomasta (5 %) ja väärinraportoidusta (32 %) saalista yhteensä 43 600 lohta. Myös Venäjän osuus (1,9 % 59 800 lohesta) tulee ottaa huomioon. Suosituksen haarukka on arvioista ja laskentatavasta riippuen siten 58 664 – 116 000 lohta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 313/2019 vp

Keskeistä TAC-tasoa asetettaessa oli arvioida, millä tasolla edellä mainitut tekijät ovat tulevana vuonna. Kuten yllä olevista luvuista voidaan nähdä, keskeisin TACin tason laskua puoltava tekijä on arvio raportoimattoman ja erityisesti väärinraportoidun saaliin suuresta määrästä vuonna 2018.

Hallitus ja eduskunta ovat Suomen kannanmuodostuksessa pitäneet ensisijaisena vaihtoehtona tehokkaita toimenpiteitä Itämeren laittoman lohenkalastuksen lopettamiseksi. Suomi on kiinnittänyt vuodesta 2017 lähtien Euroopan komission, Euroopan kalastuksensvalvontaviraston ja muiden EU-jäsenvaltioiden huomion lohen väärinraportointia koskevan ongelman laajuuteen ja vaatinut sen välitöntä ratkaisua. Vastauksena tähän komissio ja kalastuksensvalvontavirasto nostivat syyskuussa 2018 lohenkalastuksen valvonnan prioriteetiksi Itämerellä.

Vuoden 2018 lokakuun maatalous- ja kalastusneuvostossa ja sitä edeltäneessä valmistelussa Suomi nosti asian jälleen keskusteluun. Lopputuloksena oli kaikkien Itämeren EU-jäsenvaltioiden ja komission ehdoton sitoutuminen laittoman lohenkalastuksen ja väärinraportoinnin lopettamiseksi vuoden 2019 alusta alkaen.

Suomi sai lisättyä vuoden 2019 Itämeren kalastuskiintiöasetukseen myös tavoittelemamme artiklan taimenen kaupallisen avomerikalastuksen kieltämiseksi. Sen perusteella lohen väärinraportointi taimeneksi estyy ja valvonta kentällä yksinkertaistuu. Myös lohen kalastuskiintiöt asetettiin komission ehdottamaa alemmalle tasolle Suomen aktiivisuuden ansiosta.

Edellä mainittujen uusien säädösten kannalta on erittäin tärkeää, että niiden noudattamista valvotaan kaikin keinoin. Lohenkalastusta tulee siis valvoa tehostetusti myös merellä käytännön valvontojen yhteydessä. Suomi on lisännyt vuoden 2019 lohenkalastuskaudella valvojiansa läsnäoloa Itämeren pääaltaalla yhdessä muiden jäsenvaltioiden sekä EU:n kalastuksensvalvontaviraston ja komission valvojien kanssa. Suomi on lisäksi rahoittanut Itämeren pääaltaalla kansallisin varoin 9.–20.3.2019 toteutetun Tursaksen kalastuksensvalvontaoperaation.

Kalastuksensvalvonnan asiantuntijat MMM:ssä ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa ovat tänä vuonna seuranneet normaalia tarkemmin kalastusalusten aktiivisuutta ja saaliita eteläisellä Itämerellä. Erityisesti alukset, jotka ovat aiemmin oletettavasti väärinraportoineet lohta taimenena, ovat olleet tarkkailussa. Saatujen valvontatietojen, merivalvonnan ja Euroopan kalastuksensvalvontaviraston koordinoimien saaliin purkamista koskevien valvontatoimien perusteella näiden kalastusalusten aktiivisuus ja saaliit ovat tänä vuonna vähentyneet huomattavasti.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 313/2019 vp

Toistaiseksi kaikki saalis- ja aktiivisuustiedot sekä valvontahavainnot merellä viittaavat siis siihen, että aiemmin väärinraportointia harjoittaneiden alusten toiminta ja niiden saamat saaliit ovat vähentyneet huomattavasti. Näyttää siltä, että valvonnan tiukentaminen ja uusi taimenen avomerikalastuskielto vaikuttavat tavoitteiden mukaisesti. Tällä olisi merkittävä myönteinen vaikutus kaikkiin Itämeren lohikantoihin ja myös lohen nousuun mm. Tornion- ja Simojokeen. Tämän suuntainen kehitys on havaittu tänä vuonna nousulohimäärissä sekä Tornion- että Simojoella.

Neuvosto päätti 15.10.2019 pienentää Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TACia komission ehdotuksen mukaisesti viidellä prosentilla 86 575 loheen. Lisäksi neuvosto päätti jatkaa vuonna 2019 sovellettua meritaimenen avomerikalastuskieltoa kaupallisessa kalastuksessa.

Olennainen tehtävä TACin tasoa asetettaessa, oli arvioida mikä on ollut kehitys vuonna 2019 erityisesti väärinraportoinnin osalta ja miten kehitys jatkuu ensi vuonna. Käytännössä nyt asetettu TACin taso tarkoittaa sitä, että jos muut tekijät pysyvät ennallaan, raportoimattoman ja väärinraportoidun saaliin arvioidaan putoavan noin 43 600 lohesta vuonna 2018 noin 15 700 loheen vuonna 2020. Edellä esitettyjen valvontatietojen analyysin perusteella se näyttää hyvin mahdolliselta. Vahvistettu TAC on siten ICES:n tiedellisen neuvon mukainen ja sopusoinnussa kalastuslain 1 §:n kanssa.

Valtioneuvoston asetus lohenkalastuksen rajoituksista 236/2017 vahvistettiin laajaan yhteistyöhön perustuvan valtioneuvoston lohi- ja meritaimenstrategian linjausten perusteella Luonnonvarakeskuksen lausuntojen mukaisesti. Annettu asetus mahdollistaa rannikkokalastukselle pidemmän kalastuskauden ja tasaa pyyntiponnistusta yli koko kalastuskauden. Uutta järjestelyä on seurattu tarkasti ja arvioitu Luonnonvarakeskuksen toimesta sekä kalastuskauden 2017 että 2018 osalta.

Vuotta 2018 koskevassa arviossa Luonnonvarakeskus totesi, ettei se luonnonlohikantojen nykytilan valossa näe biologisia esteitä ammattikalastuksen sallimiselle rajoitetusti koko kutuvaelluksen aikana. Alkukesällä vaeltavat lohet ovat keskimäärin suurempia ja runsaammassa määrin naaraita, joten niiden lisääntymispanos on suuri. Tästä syystä alkukesällä vaeltavien lohien kalastuksen riittävä rajoittaminen on kuitenkin erittäin tärkeää. Luonnonvarakeskuksen näkemys edustaa kalastuslain 1 §:ssä tarkoitettua parasta käytettävissä olevaa tietoa.

Luonnonvarakeskuksen lohitutkijat ovat kuluvana syksynä myös arvioineet, että Tornionjoen osalta lohi- ja meritaimenstrategian tavoite vaelluspoikasten tuotannolle täyttyy suurella todennäköisyydellä. Simojoen osalta tavoite ei vielä täyty. Tämä johtuu lohen ja

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 313/2019 vp

erityisesti lohenpoikasten kannalta heikosta elinympäristön tilasta Simojoessa. Lohenkalastuksen ja lohikantojen tilan arviointia jatketaan Luonnonvarakeskuksen toimesta siten, että rannikko- ja jokikalastuksen vaikutukset ja tiedot lohikannoista ovat vuosittain avoimesti kaikkien tiedossa. Muutoksen merkitys rannikko- ja jokikalastukselle tulee myös arvioida ja ottaa huomioon osana kalastuslain 1 §:ssä mainittua ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.

Tällä hallituskaudella arvioidaan lohi- ja meritaimenstrategian toteutuminen ja päätetään sen jatkamisesta ja mahdollisesta päivittämisestä. Hallitus korostaa päivitystyössä kuten muussakin päätöksenteossa yhteistyötä eri toimijoiden, kuten paikallisten, vesialueiden omistajien, järjestöjen ja elinkeinonharjoittajien kanssa. Lisäksi hallitus toteuttaa tutkimukseen pohjautuvaa ja reaktiivista lohenkalastuksen sääntelyä merellä ja joella Itämeren luonnonlohikantojen parantamiseksi sekä sääntelee kalastusta siten, ettei kantojen geneettinen monimuotoisuus vaarannu. Maa- ja metsätalousministeriö tulee varmistamaan, että kalastusta harjoitetaan turvaten elinvoimaiset ja kestävät kalakannat.

Helsingissä 4.12.2019

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä